

Таким чином, підкреслюючи значущість розподільного маркетинг-міксу і розподільної політики в структурі маркетингових взаємодій, багато практиків відзначають, що досягнення стратегічних і тактичних цілей розподілу продукції, що приводить до створення оптимальної розподільної системи, дозволить підприємству-виробнику розв'язати всі основні проблеми організації і планування збуту продукції.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Ярмак М.Р., здобувач кафедри статистики і економічного аналізу,
Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва,
м. Харків, Україна*

Важливість управління сільськогосподарськими підприємствами визначається місцем сільського господарства у національній економіці. У 2014 р. в цьому секторі було створено 10,2% валового національного продукту, у ньому працює 17,1% всього зайнятого населення [2].

У той же час спостерігається скорочення обсягів сільськогосподарського виробництва: у січні-вересні 2015 р. вони зменшились на 5,3% порівняно з аналогічним періодом 2014 р.

З огляду на необхідність конкурувати з виробниками сільськогосподарської продукції на зовнішніх і внутрішніх ринках та високий рівень конкуренції у цих сегментах, для вітчизняних сільськогосподарських підприємств особливо актуальним є пошук нових інструментів забезпечення їх конкурентоспроможності.

На сьогодні у практиці функціонування сільськогосподарських підприємств не вироблені та не відпрацьовані дієві підходи до управління їх конкурентоспроможністю, що вимагає розвитку відповідного теоретичного базису. Однією з його складових є визначення елементів системи управління конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств з урахуванням особливостей, які їм притаманні.

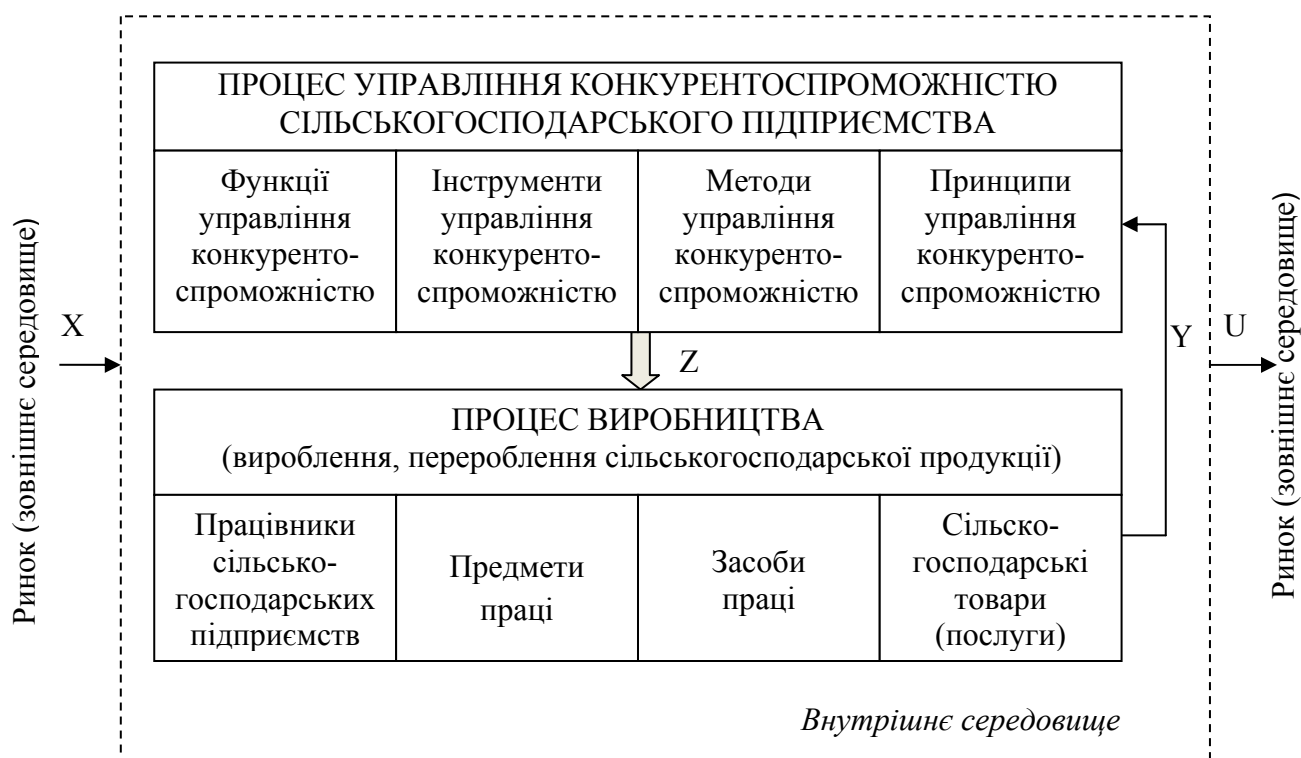
Так, згідно Податкового кодексу України та Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [4, 5] сільськогосподарське підприємство має наступні ознаки:

1. Основною діяльністю підприємства є постачання вироблених або наданих сільськогосподарських товарів (послуг).
2. Питома вага вартості сільськогосподарських товарів (послуг) становить не менше 75 відсотків вартості всіх товарів (послуг), що поставлені протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів.
3. Виручка від реалізації вирощеної (виробленої, виробленої та переробленої) сільськогосподарської продукції становить не менше 50 відсотків загальної суми виручки.

Також на діяльність сільськогосподарських підприємств більш значний вплив, ніж на підприємства інших галузей, справляють природно-кліматичні умови, сезонні ризики, ринкове середовище.

Враховуючи наявність значної кількості підходів в управлінні організацією у цілому: концептуального, поведінкового, системного, ситуаційного, процесного та інших, вважається за доцільне розглядати управління конкурентоспроможністю сільськогосподарського підприємства з точки зору системно-процесного підходу. Він передбачає розгляд управління як системи, що містить безліч взаємопов'язаних процесів.

Зважаючи на визначення управління як процесу впливу на об'єкт або систему для забезпечення її стійкості або переходу з одного стану до іншого у відповідності до обраних цілей [1, 3], та виокремлення у системі управління двох підсистем: підсистеми, що управляє (здійснює функції управління) і керованої підсистеми, яка являє собою об'єкт управління, систему управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств можна представити наступним чином (див. рис.).

Позначки: зв'язок X – інформація про зовнішній вплив на об'єкт та суб'єкт управління;
 зв'язок Y – інформація про поточний стан об'єкта управління;
 зв'язок Z – управляючий вплив на керований об'єкт (процес виробництва);
 зв'язок U – інформація для зовнішніх користувачів.

Рис. Система управління конкурентоспроможністю сільськогосподарського підприємства

При цьому об'єктом управління є рівень конкурентоспроможності, необхідний і достатній для забезпечення життєздатності підприємства як суб'єкта економічної

конкуренції (який визначальною мірою залежить від ефективності процесу виробництва), а суб'єктами управління є коло осіб, що реалізують його мету: власники підприємства, вищий управлінський персонал [3].

У складі інструментів управління конкурентоспроможністю сільськогосподарського підприємства пропонується виділити бенчмаркінг, суть якого полягає у систематичному пошуку і впровадженні кращих підходів до забезпечення конкурентоспроможності, які є дієвими саме для галузі сільського господарства, через визначення еталонного успішно функціонуючого підприємства.

Бенчмаркінг не передбачає звичайного копіювання найкращого досвіду, оскільки технології управління є унікальними на кожному підприємстві, проте він допомагає виявити фактори розвитку й спрямувати управлінські дії у напрямі підвищення ефективності функціонування.

Запропонована система управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств відображає взаємодію внутрішнього та зовнішнього середовищ, тобто проявляє баланс попиту та пропозиції на сільськогосподарські товари (послуги). Кожний елемент системи має свої завдання, функції та принципи, які в свою чергу визначають певні методи, інструменти, способи, стратегії управління. Отже, основним завданням управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств є спрямування системи управління на досягнення поставлених цілей при будь-яких економічних, політичних, соціальних та інших умовах зовнішнього середовища.

Список літератури:

1. Гудзинський О.Д. Управління формуванням конкурентоспроможного потенціалу підприємств (теоретико-методологічний аспект) / О.Д. Гудзинський, С.М. Судомир, Т.О. Гуренко: монографія. – К. : ІПК, ДСЗУ. – 2010 р. – 212 с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Павлова В.А. Система управління конкурентоспроможністю підприємства / В.А. Павлова, Р.В. Губарєв // Європейський вектор економічного розвитку. – 2014. – № 2 (17). – С. 168 - 176.
4. Податковий кодекс України № 2755-17 від 20.09.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України № 2343-12 від 06.06.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.